

# TEDENSKA SLIKA

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 12. marca 1926

Stev. 15

## Slovenski učenjak Miklošič in njegov spomenik v Ljutomeru

V prijaznem Ljutomeru namepravajo v kratkem, morda še letos, postaviti spomenik slovenskemu možu, ki je zanesel sloves Slovencev po vsem širokem svetu učenjakov: Francu Miklošiču.

L. 1813 je bil v kmečki hiši v vasi Radomerje blizu Ljutomera rojen velik slovenski talent Franc Miklošič. Hodil je v ljutomersko ljudsko šolo, nato v varaždinsko in mariborsko gimnazijo in na vseučilišče v Gradcu. Od l. 1883 je v Gradcu občeval z Ilirci, ki so hoteli Slovence združiti s Hrvati tudi jezikovno ter tako za ves slovanski jug ustvariti eno književnost. A kmalu je te načrte opustil in se oklenil nazorov Čopa, Kastelca in Prešerna, ki so gojili slovenščino.

Miklošič je postal doktor modroslovja in je nato dovršil še pravoznanske nauke, postal odvetnik in od l. 1883 na Dunaju služboval v odvetniški pisarni. Na Dunaju pa se je Miklošič seznanil s slavnim slovenskim jezikoslovcem Jernejem Kopitarjem ter začel zopet gojiti jezikoslovje. Postal je državni ocenjevalec slovanskih, novogrških in rumunskih spisov ter se je posvečal tudi staroindijski književnosti. Že l. 1844 je izdal primerjalno slovnico za sanskrit, zend, grščino, latinščino, litvanščino, gotščino in nemščino. Znal je torej že celo vrsto jezikov. Ves učeni svet je strmel nad to knjigo, ki je bila prva svoje vrste. L. 1849 je Miklošič postal izredni, a l. 1851 redni in stalni profesor slovanščine na slavnem starem dunajskem vseučilišču. Izdal je še celo vrsto knjig, tako da je slovansko jezikoslovje pod njegovim vodstvom napredovalo z orjaškimi koraki. Njegov veliki slovar je postal vir vseh nadaljnjih slovanskih jezikoslovnih raziskovanj. L. 1874 je izdal nanovo razširjeno svojo slovnico, za katero je že l. 1850 postal pravi član c. kr. akademije znanosti.

Miklošičeva jezikovna dela se tičejo ne le Slovencev, nego vseh slovanskih plemen in jezikov, zato so važna enako za vse Slovane. Pisal pa jih je v nemškem jeziku, da so jih lahko razumeli ne le vsi Slovani po svetu, nego tudi vsi drugi svetovni učenjaki. Miklošič je vedno kazal, kako govori



Dr. Franc Miklošič, najslavnejši učenjak slovanskih jezikov.

narod ter je narodni jezik pripočal vsem slovanskim pisateljem.

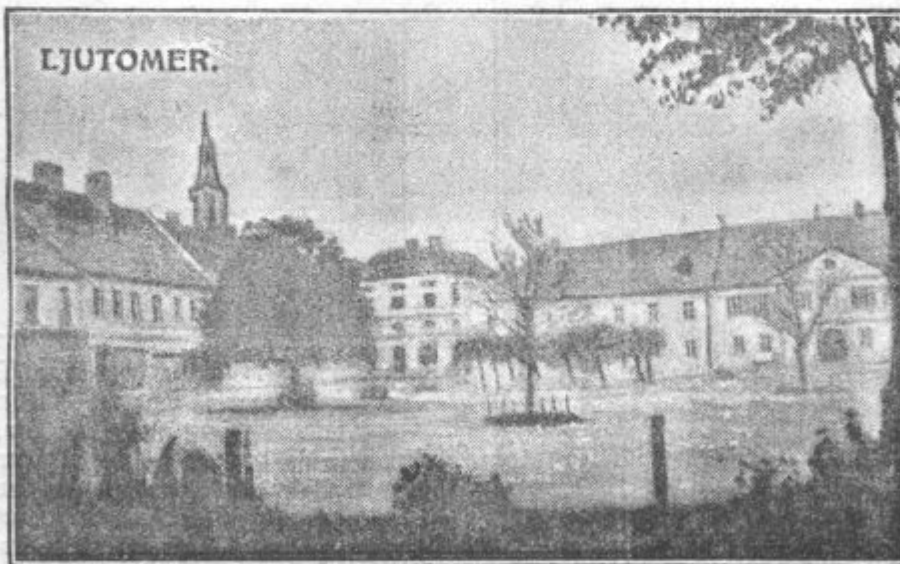
L. 1849 je postal poslanec in začel sestavljati za višjo gimnazijo prva slovenska berila, ki jih je izdal l. 1853 s pomočjo Ivana Navratila in drugih slovenskih pisateljev. Pečal pa se je obenem z drugimi jeziki, celo z albanščino in ciganščino, ter je spisal nove učene razprave.

Na dunajskem vseučilišču je bil štirikrat dekan modroslovne fakultete in l. 1854 celo rektor; predsednik izpraševalne komisije za srednješolske profesorje pa je bil celih petnajst let. L. 1861 je za svoje velikanske zasluge postal dosmrtni član gosposke zbornice državnega zbora, l. 1863 je prejel viteški križ sv. Leopolda, l. 1864 pa je postal plemenitaš.

Umril je l. 1891. na Dgnaju in je bil pokopan z veliko častjo. Zakaj v svoji dobi je bil Miklošič največji jezikoslovec na vsi zemlji, najslavnejši slovničar sveta v 19. stoletju. Z zlatimi črkami je vklesano Miklošičevo ime na dunajski univerzi, vsako slovensko mesto ima cesto ali ulico Miklošičevega imena, Ljutomer pa odkrije svojemu rojaku spomenik, ki bo spominjal na slavo učenjaka Slovenca iz kmečke hiše.

Vsi Slovani zro s ponosom na Miklošiča, učenjaka, kakršnih pozna malo kulturna zgodovina. Zlasti pa se ponášamo z njim Slovenci, najmanjši in najmanj znani rod slovanski. Malo nas je, a imeli smo vendar velike može svoje krvi in svetovne slave. Jurj Vega, Prešeren, Čop, Slomšek, Miklošič, Levstik, Gregorčič, ter še toliko drugih pesnikov, Stritar, Aškerc, dr. Iv. Tavčar pisateljev, učenjakov in izumiteljev se je narodilo iz slovenske kmečiške hiše. Vsi so imeli inteligentne starše, ki so dali otrokom najboljšo: natorne talente in šolo. Zlasti zelena Štajerska je bila vedno vzgledna v ljubezni staršev do šole in šolanja.

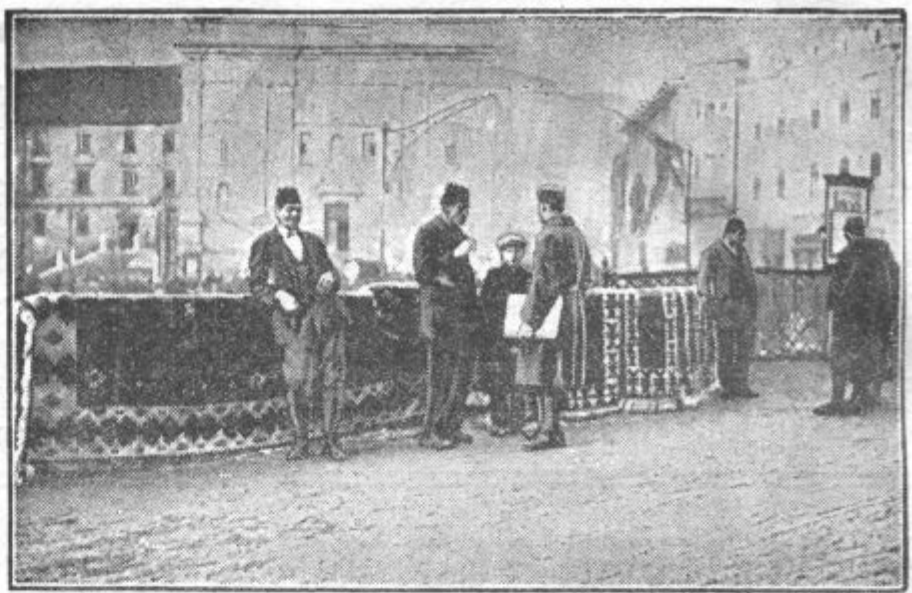
Ko se odkrije v Ljutomeru Miklošičev spomenik, bo prisotna vsa Slovenija, ponosna na zemljo, ki je rodila velikega moža. Narod se bo torej gotovo rad odzval pozivu odbora in radevolje prispeval za spomenik slavnega Miklošiča.



Glavni trg v Ljutomeru, kjer namepravajo postaviti Miklošičev spomenik.



Profesor Ferdinand Seidl je 11. t. m. v Novem mestu, svojem rojstnem kraju, praznoval sedemdesetletnico. Ta učenjak je prekrasno opisal naše planine, iz kakšnega kamena so sestavljene in kakšne rastline rastejo na njih.



Bosanski prodajalec preproge ob izložbi karstovih surovih izdelkov v Ljubljani



† Ivan Velkavrlj, aktiven nadporočnik v Bosni leta 1878., pozneje pa mnogo let občinski svetovalec v Ljubljani, je dne 5. t. m. umrl v svojem 83. letu. V dobrodelne namene je zapustil 50.000 dinarjev in v oporoki je s 1500 dinarji obdaril celo vse vojake, ki so ga spremljali na zadnji poti.

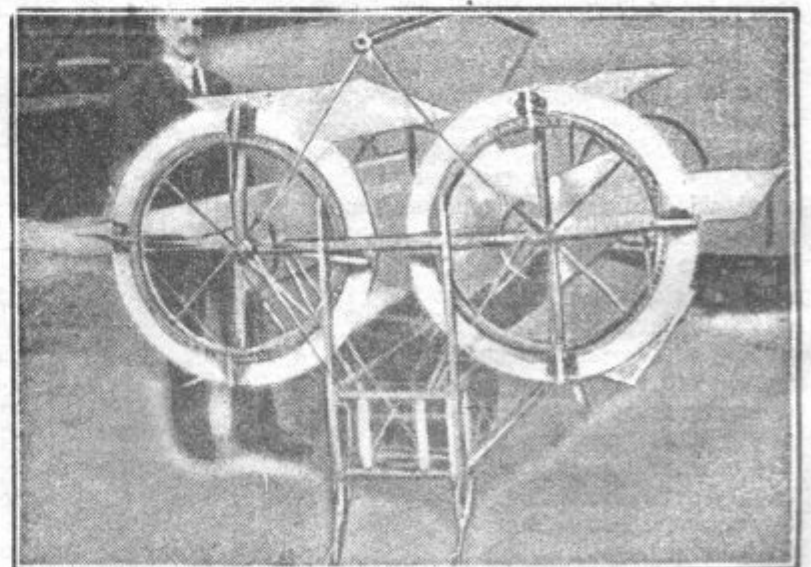


Semenj v okolici Zagreba

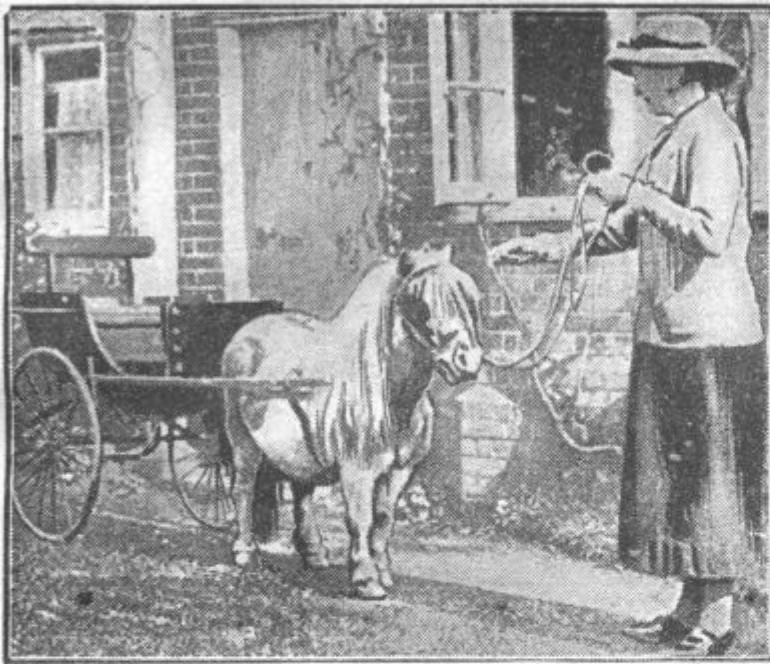
in nošah, katere se izdelujejo doma.



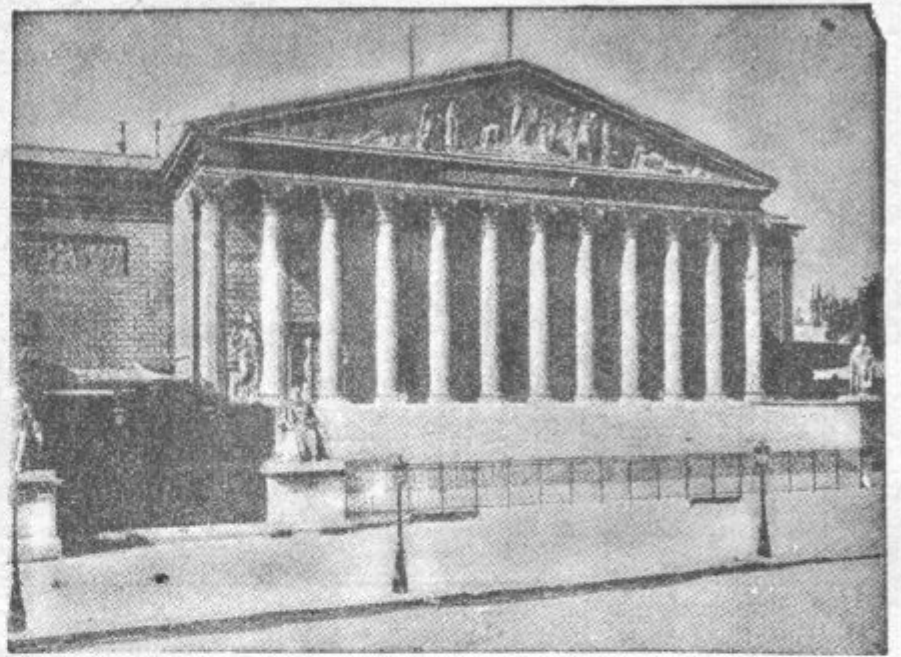
Tri kilometre dolgi jez na Nilu v Egiptu. Zajezena voda bo izpremenila veliko puščavo v rodovitno polje



Model letčega avtomobila, Brata Radošević iz Sarajeva sta izumila letalo, s katerim je mogoče letati po zraku kot z aeroplanom in se voziti po zemlji kot z avtomobilom, kar je posebno važno, če se pri krilih letala kaj pokvari in se mora spustiti na zemljo, kjer lahko hitro nadaljuje svojo pot kot avtomobil ali se pa pelje do prve delavnice, kjer pripravijo za letanje zopet popravijo. Slika nam kaže izumitelja Anto Radoševića pri razkazovanju svojega aparata v Beogradu, kjer se posebno vojna uprava zelo zanima za ta važni domači izum.



Najmanjša konjska pasma na svetu se v velikem številu goji na Angleškem v Šetlandu, zato so ti le okroglo 1 meter visoki, a zelo hitri in vstrajni konjički, poznanj po imenu šetlendski poniji. Posebno so priljubljeni pri otrocih, ki ne poznajo lepše zabave kot je vožnja s takim malim konjičkom, ki svojega malega gospodarja uboga in je tudi v resnici živa igrača.



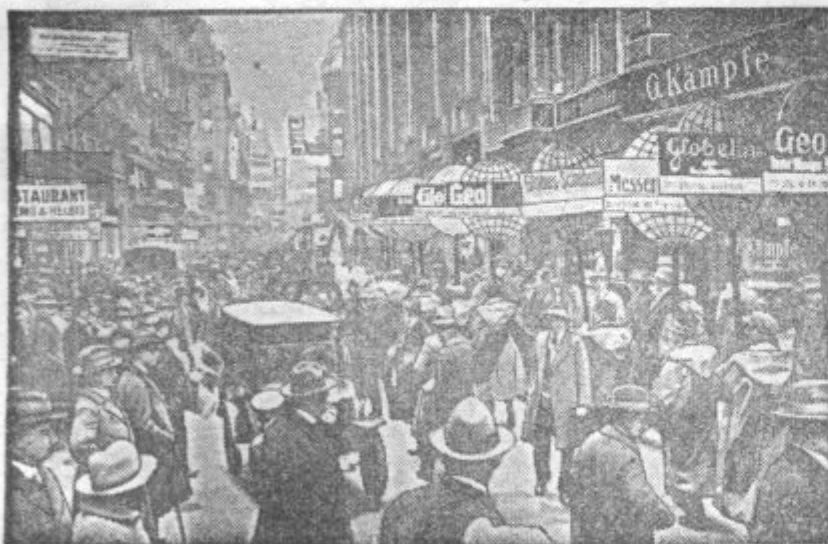
Burbonska palača v Parizu, kjer zboruje francoski državni zbor. To slavno zastopstvo francoskega naroda ravno sedaj praznuje petdesetletnico, odkar so se po padcu zadnjega cesarja Napoleona III. prvič sestali novoizvoljeni poslanci republike. Od takrat izvoljenih narodnih zastopnikov sedj v parlamentu samo še 89 let stari poslanec S. Rioto, ki opravlja častno službo starostnega predsednika.



Oven iz Avstralije, ki je dal naenkrat 5 kil volne. Ta koristen koštrun je dobil na živalorejski razstavi v Sidneju prvo nagrado.



Avtomobil s šestimi kolesi in z udobno urejeno spalnico in kuhinjo za popotovanje po puščavi Sahari. Kakor po obljudenih krajih konje, bo v puščavi izpodrinil avtomobil kamele.



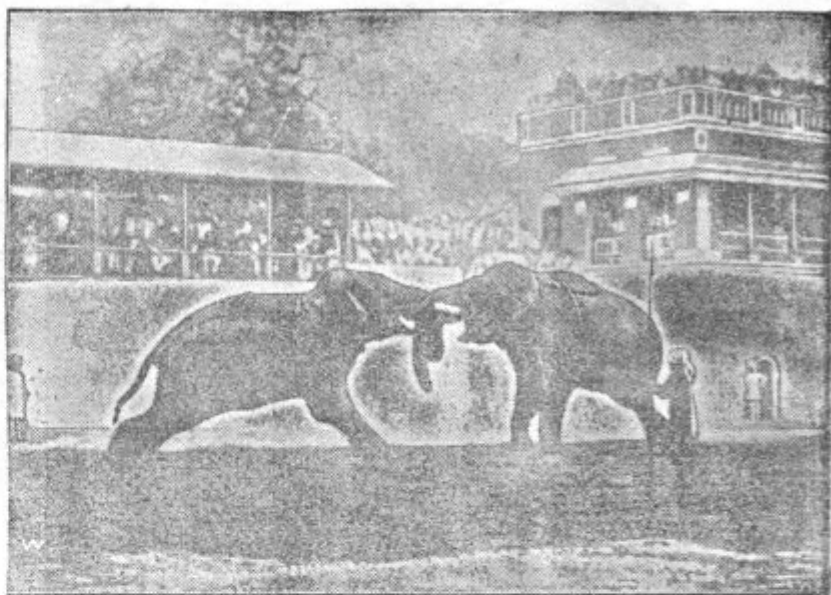
Promet na ulicah v Lipskem v Nemčiji, kjer se ravno vrši vsakoletna semenja, kamor pridejo trgovci z vsega sveta in pripeljejo s seboj blago iz najbolj oddaljenih krajev.



Japonski minister pri podpisovanju odlokov.



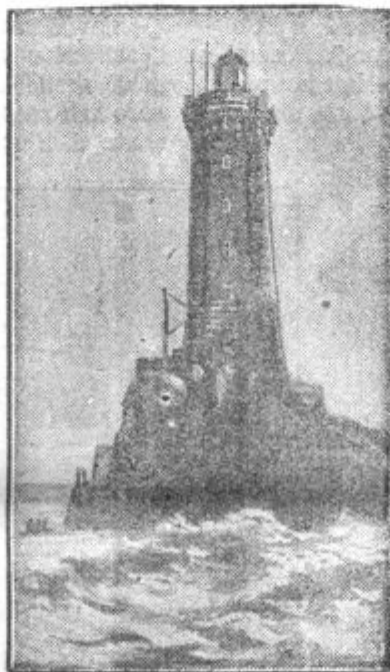
Francoska družina, ki je bila radi svoje številnosti odlikovana z bogato nagrado.



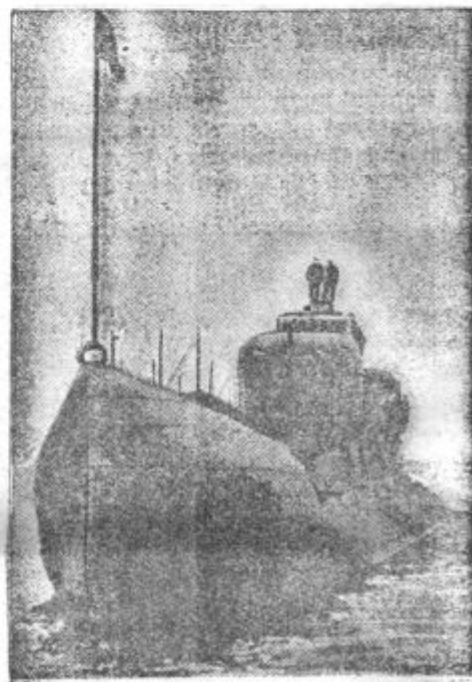
Boj slonov, kakršne prirejajo ob slavnostih v Indiji.



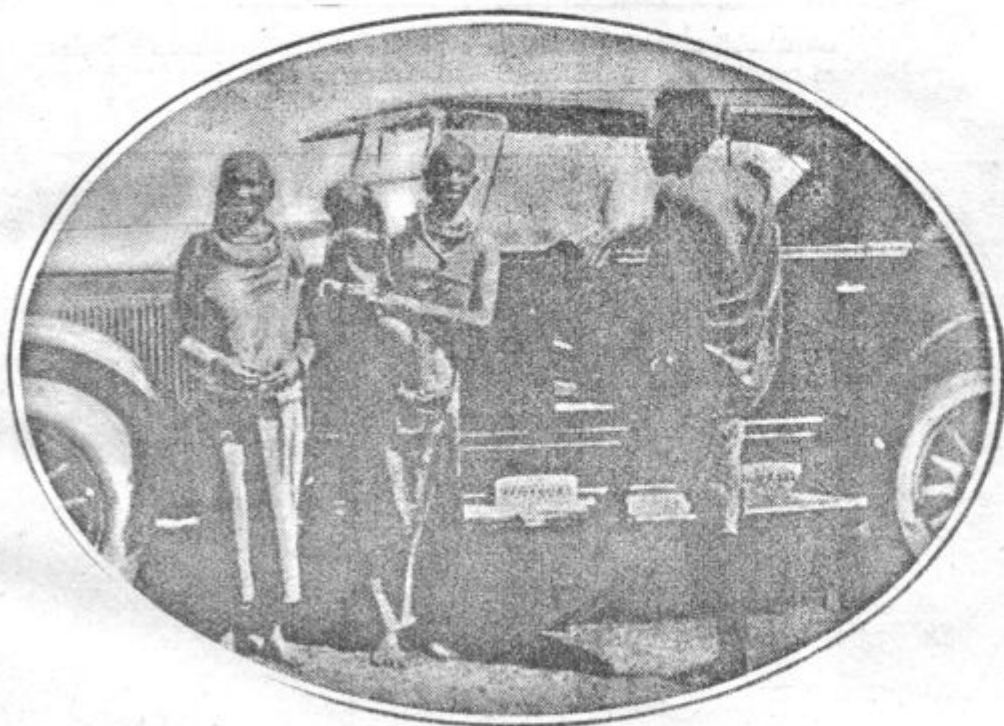
Francoski prestol, star 1300 let, na katerem so bili kronani francoski kralji, ko so prisegli na starodavno, v staroslovenskem jeziku pisano sveto pismo.



Svetilnik pri rtu Finisteri v Franciji, na katerem sta bila dva čuvaja vsled viharjev na morju skoraj tri mesece odrezana od sveta.



Največja podmornica na svetu, katera je Angleže veljala 225 milijonov dinarjev.



Avtomobil med divjaki. Slika nam kaže poglavarja rodu Masaj v Afriki, ki si je avtomobil nabavil za svojo zabavo.



Pariška plesalca, ki tehtata skupaj 300 kg.